

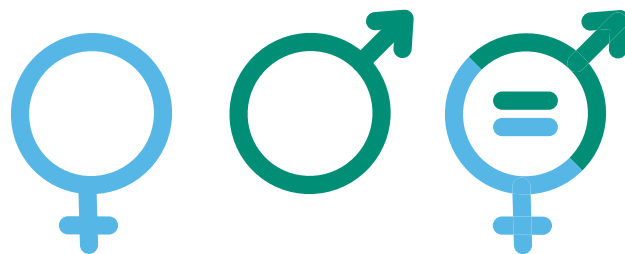

Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Suomalaisen yhteiskunnan kurssi

Sukupuolten tasa-arvo Suomessa

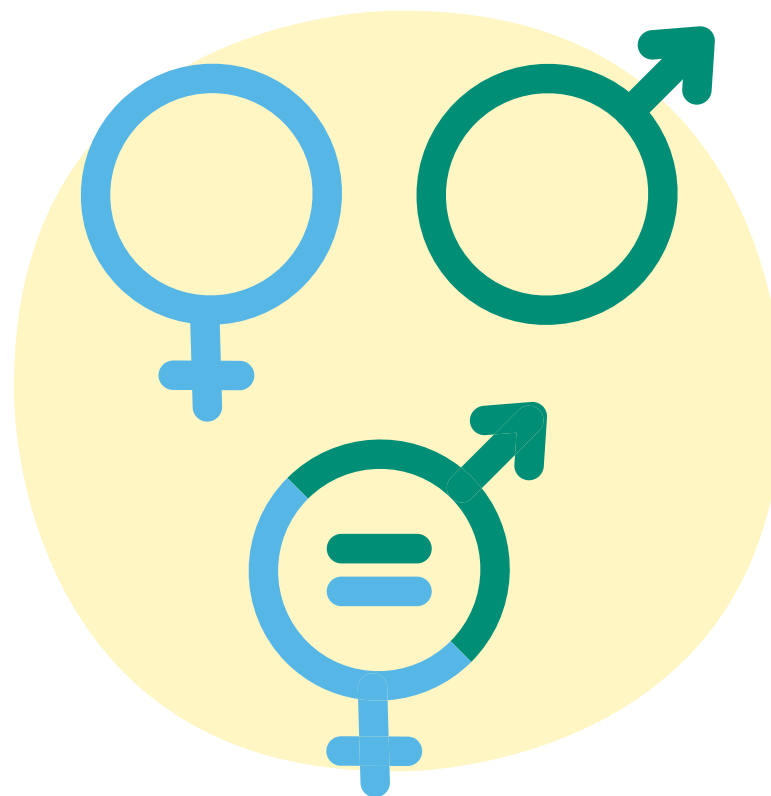
Mitä sukupuolten tasa-arvo tarkoittaa?

Sukupuolten tasa-arvo tarkoittaa, että kaikilla sukupuolilla on yhtäläiset oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet toteuttaa itseään ja osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan. Tavoitteena on, että kaikki sukupuolet ovat tosiasiallisesti tasa-arvoisia keskenään.

Tasa-arvoisessa yhteiskunnassa ketään ei syrjitä eli kohdella eriarvoisesti sukupuolen perusteella. Sukupuolten tasa-arvo on ihmisoikeus, joka perustuu sekä kansainvälisiin sopimuksiin että kansalliseen lainsäädäntöön.

Sukupuolten tasa-arvo ja laki Suomessa

Suomen lain mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Myös sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvä syrjintä on kielletty. Tasa-arvolain tarkoitus on estää sukupuoleen perustuvaa syrjintää ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä.

Sukupuolten tasa-arvo perhe-elämässä

Suomessa jokainen päättää itse, kenen kanssa seurustelee ja/tai solmii avioliiton. Pakkoavioliitot ovat kiellettyjä. Avioliiton voi solmia 18-vuotiaana. Parit voivat asua yhdessä myös ilman avioliittoa. Avo- ja avioparit ovat keskenään yhdenvertaisessa asemassa. Avioerot ovat Suomessa yleisiä. Yhteisten lasten asioita hoidetaan yhdessä myös eron jälkeen.

Suomessa on monenlaisia perheitä. On kahden tai yhden vanhemman perheitä sekä mm. samaa sukupuolta olevien pariin perheitä. Myös miehet tekevät kotitöitä eli laittavat ruokaa ja hoitavat lapsia.

Sukupuolistereotypiat

Sukupuolistereotypiat eli odotukset ja oletukset naisiin ja miehiin tai tyttöihin ja poikiin liitetystä ominaisuuksista tai käyttäytymisestä vaikuttavat tasa-arvon toteutumiseen. Stereotypioita ovat esimerkiksi käsitykset siitä, mitkä lelut tai harrastukset sopivat tytöille tai pojille. Ajatellaan, että vain tyttöjen on sopivaa leikkiä nukeilla ja poikien autoilla tai että tietyt ammatit tai kotityöt kuuluvat vain miehille tai naisille.

Stereotypiat rajoittavat lapsen ja nuoren valintoja sekä käsitystä itsestään. Myös sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt kärsivät sukupuolistereotypioista. Haitallisia stereotypioita voivat niin purkaa kuin vahvistaakin esim. vanhemmat, päiväkodit, opettajat ja media.

Sukupuolten tasa-arvo koulutuksessa

Suomessa tytöt ja pojat käyvät samoja kouluja, joissa on lähes kaikissa oppiaineissa sekaryhmät. Koulutuksen tasa-arvo tarkoittaa myös, että vastaanottokeskuksessa sekä miehillä että naisilla on yhtäläinen oikeus käydä esimerkiksi suomen kielen kurssilla.

Suomessa ammatillinen ja korkea-asteen koulutus on jakautunut sukupuolen mukaan niin sanottuihin miesten ja naisten aloihin. Naisten koulutustaso on Suomessa korkeampi kuin miesten.

Sukupuolten tasa-arvo työelämässä

Suomessa suunnilleen yhtä suuri osa naisista ja miehistä käy töissä. Naiset jatkavat työelämässä senkin jälkeen, kun ovat saaneet lapsia. Vanhempainvapaita voivat Suomessa käyttää sekä naiset että miehet. Suomessa on lisäksi julkinen päivähoitojärjestelmä.

Palkka ja etuudet maksetaan jokaiselle henkilökohtaisesti. Myös verotus on yksilökohtainen. Eläke on Suomessa yksilökohtainen, ja naisilla ja miehillä on sama eläkeikä.

Suomessa työmarkkinat ovat jakautuneet vahvasti miesten ja naisten töihin. Tämä on sitkeä ongelma, joka osaltaan ylläpitää stereotyyppioita ja työelämän epätasa-arvoa esimerkiksi palkoissa. Suomessa nainen saa keskimäärin noin 16 % pienempää palkkaa kuin mies, vaikka lain mukaan samasta tai samanarvoisesta työstä pitäisi maksaa samaa palkkaa.

Lain mukaan työntekijöitä ei saa syrjiä raskauden tai vanhemmuuden takia. Raskaaksi tulemisen tai perhevapaiden käytön vuoksi ei saa antaa potkuja eivätkä ne saa vaikuttaa työpaikan saamiseen.

Sukupuoleen perustuva väkivalta

Naisiin kohdistuu väkivaltaa kaikissa maissa, kulttuureissa ja sosiaaliluokissa. Myös Suomessa. Naisiin kohdistuva väkivalta on ihmisoikeusrikkomus.

Nainen voi joutua kokemaan väkivaltaa sukupuolensa takia kaikissa elämänvaiheissa. Naiset kohtaavat väkivaltaa erityisesti parisuhteissa ja perheissä. Tekijä on usein tuttu, esimerkiksi nykyinen tai ex-kumppani. Miesten kokemassa väkivallassa tekijä on useammin vieras. Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa voi olla esimerkiksi:

- lyöminen, hakkaaminen, hiuksista repiminen tai muu pahoinpitely
- tyttöjen huonompi kohtelu tai opiskelun kieltäminen
- pari- ja lähisuhdeväkivalta
- seksuaalinen väkivalta (raiskaus) ja hyväksikäyttö
- ihmiskauppa ja prostituutio
- sukupuolielinten silpominen
- kunniaan liittyvä väkivalta ja avioliittoon pakottaminen.

Väkivaltarikokset ja seksuaalirikokset ovat Suomessa rangaistavia rikoksia. Myös lasten ruumiillinen rankaiseminen on rikos. Jokainen päättää itse omasta kehostaan ja siitä, kuka siihen voi koskea ja miten.

Seksuaalinen häirintä tarkoittaa sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta. Se on henkilöön kohdistuvaa väkivaltaa.

Sukupuoleen perustuva häirintä on henkilön sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvää ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta.

Seksuaalinen tai sukupuoleen perustuva häirintä ja seksuaalinen ahdistelu on laissa kielletty. Näin on myös vastaanottokeskuksissa. Kielto koskee sekä asukkaita että työntekijöitä.

Lisämateriaalia:

Kotona Suomessa -hanke on tehnyt suomalaisesta yhteiskunnasta kertovia videoita. Yhden videon aiheena on ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.

Löydät videon Youtubesta:

<https://www.youtube.com/c/KotonaSuomessa/playlists>

Video on katsottavissa seuraavilla kielillä: suomi, ruotsi, englanti, arabia, dari, kurmandzi, somali, sorani, thai, kiina, ranska, viro, tigrinja ja venäjä.

Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service